

Veřejné zakázky

**Základní pravidla, tipy a rady,
jak se vyvarovat nejčastějších chyb**

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah semináře

1. Právní prostředí – aktuální a plánované změny
2. Úvod do problematiky – základní pojmy
3. Podrobný popis častých pochybení, příklady
4. Diskuze

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Právní prostředí

- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů
- Poslední platné novely
 - osm novel do roku 2009, následně pak
 - č. 179/2010 Sb., č. 423/2010 Sb., č. 258/2011 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 420/2011 Sb. (účinnost 1.1.2012), č. 1/2012 Sb. (účinnost 5.1.2012)
 - **č. 55/2012 Sb. (účinnost od 1.4. 2012, část od 1.1. 2014)**
- Prováděcí právní předpisy (vyhlášky, nařízení) – např. upraveny limity pro VZ, od 1. 1. 2012 nové limity
- Rozhodnutí ÚOHS a judikatura
- Předpisy EU (směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/17/ES a č. 2004/18/ES, nařízení Komise k fin. limitům)

Právní prostředí

- Usnesení vlády č. 48 ze dne 12. 1. 2009 o Závazných postupech pro zadávání zakázek spolufinancovaných ze zdrojů Evropské unie, nespádajících pod aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v programovém období let 2007 až 2013
 - novelizovaný postup od 2/2011
 - předpokládaná novela v souvislosti s transparenční novelou (nové limity pro zakázky malého rozsahu)

Zdroje informací o veřejných zakázkách

SBÍRKA ZÁKONŮ

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

INFORMAČNÍ SYSTÉM VZ / VĚSTNÍK VZ

www.isvzus.cz/usisvz/

www.vestnikverejnychzakazek.cz/

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

www.portal-vz.cz

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

www.compet.cz

Základní pojmy

Veřejná zakázka vymezena § 7 odst. 1 zákona o VZ

„Veřejnou zakázkou je zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizována na základě písemné smlouvy.“

Základní pojmy

Veřejná zakázka vymezena rozhodovací praxí ÚOHS

- a. vzniká smluvní vztah mezi zadavatelem a dodavatelem,
- b. předmětem veřejné zakázky jsou dodávky, služby nebo stavební práce (plnění veřejné zakázky),
- c. zadavatel požaduje získání plnění veřejné zakázky,
- d. dodavatel poskytuje plnění veřejné zakázky,
- e. dodavatel za poskytnutí plnění veřejné zakázky požaduje úplatu (úplata je znakem tohoto „obchodu“),
- f. zadavatel za poskytnutí plnění veřejné zakázky poskytuje dodavateli úplatu.

(viz např. rozhodnutí S451/2011)

Základní pojmy

Zadavatelem je podle zákona (§ 2)

- veřejný zadavatel (např. města, obce, ministerstva),
- dotovaný zadavatel (např. subjekt s dotací nad 50 % realizující stavbu nad 125 mil. Kč bez DPH do 1. 4.),
- sektorový zadavatel (např. dopravní podnik, VAK).

Kdo nespadá do některé z uvedených kategorií, nepostupuje podle zákona! Jedná-li se o příjemce dotace, musí postupovat podle pravidel poskytovatele.

Zadávat může též

- několik zadavatelů společně
- sdružení / jiné spojení zadavatele s „nezadavateli“
- centrální zadavatel

Základní pojmy

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky (§13)

- cena bez DPH (není rozhodné, zda je zadavatel plátcem DPH)
- stanovená před zahájením zadávacího řízení, u příjemců dotace obvykle stanovena dle žádosti
- nutno uvést do zadávací dokumentace
- není možné dělit zakázky z důvodu snížení hodnoty
- je-li součástí zadání opční právo, nutno započítat do předpokládané hodnoty zakázky
- v případě smluv na dobu neurčitou se stanoví hodnota peněžitého závazku za dobu 48 měsíců

Základní pojmy

Proč musí příjemci dotací zadávat veřejné zakázky?

- a) Povinnost vyplývající ze závazných právních dokumentů EU
 - směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/17/ES a č. 2004/18/ES
 - nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ... (odst. 56; článek 2, čl. 44)
 - nařízení Komise (ES) č. 1828/2006
- b) Nástroj ochrany trhu a soutěže
- c) Norma napomáhající plnit povinnost vynakládat veřejné prostředky hospodárně, účelně a efektivně

Jaký předpis a kdy použít

Typ zadavatele	Příjemce dotace	VZ malého rozsahu	VZ s předpokládanou hodnotou přesahující VZMR	Postup dle:
Veřejný Sektorový Dotovaný* (dle zákona)	NE*	NE	ANO	zákona o VZ
	ANO	NE	ANO	zákona o VZ + částečně pravidel poskytovatele dotace
	NE*	ANO	NE	interních pravidel zadavatele
	ANO	ANO	NE	pravidel poskytovatele dotace
Zadavatel nespadající do režimu zákona (např. s.r.o.)	NE	NE	ANO	vlastních pravidel
	ANO	NE	ANO	pravidel poskytovatele dotace (u dotací nad 50 % od 1.4. postup jako dotovaný zadavatel*)
	NE	ANO	NE	vlastních pravidel
	ANO	ANO	NE	pravidel poskytovatele dotace

VZMR – do 1. 4. 2 mil. Kč pro dodávky a služby a 6 mil. Kč pro stavby; poté 1 mil. Kč pro dodávky a služby a 3 mil. Kč pro stavby

* neplatí pro dotovaného zadavatele

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců v jednotlivých fázích zadávacího řízení

I. Fáze - chyby v přípravě zadávacího řízení

II. Fáze - chyby v průběhu zadávacího řízení

III. Fáze - chyby po ukončení zadávacího řízení

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců při přípravě zadávacího řízení

Základní nepochopení způsobu aplikace zadávacích řízení – za peníze přidělené v projektu není cílem nakoupit maximum namísto výběru nejvhodnějšího dodavatele na předem jednoznačně specifikovaný předmět plnění.

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců při přípravě zadávacího řízení

Dělení veřejné zakázky

- opomenutí stejných a spolu souvisejících plnění z hlediska místa, času a předmětu plnění a to nejen v rámci projektu, ale u zadavatele podle zákona veškerých poptávaných plnění (např. nákup nábytku, informačních technologií apod.)→ dobře naplánovat potřeby na celé období projektu
- pokud panují pochybnosti, doporučení je zvolit tzv. „vyšší režim“

Neoprávněné slučování spolu nesouvisejících plnění (např. v rámci jedné zakázky dodávka regálů, vysokozdvížného vozíku, požární techniky, zabezpečovacího systému)

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců při přípravě zadávacího řízení

Nesprávně stanovená předpokládaná hodnota zakázky

- PH neodpovídá stejnému či podobnému plnění
- nejsou sečteny všechny části stejného plnění (viz dělení zakázek)
- vhodné uskutečnit cenový průzkum před zahájením ZŘ

Diskriminační technické podmínky – nesprávná specifikace předmětu zakázky

- v ZD jsou odkazy na obchodní názvy obchodních firem, názvy výrobků či služeb a značky
- technicky je předmět specifikován tak, že je upřednostněn jeden dodavatel

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců při přípravě zadávacího řízení

Netransparentní a diskriminační kvalifikační předpoklady

- není stanovena minimální výše nebo naopak je požadována nepřiměřená výše (např. obrat 50 mil. Kč u zakázky za 10 mil. Kč apod.)
- požadování certifikátů u činností, kde je předmětný certifikát irelevantní (právní služby a ISO 9001 apod.)

Nesprávná nebo netransparentní hodnotící kritéria

- jsou hodnoceny kvalifikace (např. reference)
- není jednoznačně popsán způsob hodnocení (každý hodnotitel hodnotí jinak kvůli nepochopení postupu hodnocení)
- jsou hodnoceny obchodní podmínky (výše smluvní pokuty)

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců při přípravě zadávacího řízení

Nesprávná nebo netransparentní hodnotící kritéria

- nejsou stanoveny limity pro maximální hodnotu hodnoceného kritéria
- nelze hodnotit zvyšování objemu plnění zakázky (za každý další dodaný mikroskop + 1 bod)
- požadavek na předložení obchodních podmínek dodavatelem a nemožnost pak řádně porovnat podané nabídky.

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců při přípravě zadávacího řízení

Nepřiměřená úhrada za poskytnutí zadávací dokumentace - cena musí odpovídat nákladům na pořízení kopie, poštovné, balné, nelze přenášet na uchazeče náklady spojené s přípravou ZŘ

Využití neověřených vzorů zadávací dokumentace z internetu často obsahující chyby či ustanovení, které zadavatel neopraví a jsou tak zmatečná.

Minimální obsah výzvy, resp. zadávací dokumentace

Chybějící povinná publicita i na textu výzvy/zadávací dokumentace

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců v průběhu zadávacího řízení

Nevhodný způsob uveřejnění, nedostatečný počet oslovených dodavatelů

- nejsou oslovení vhodní dodavatelé - neschopní plnit předmět zakázky (např. oslovený subjekt poptávanou činnost vůbec nenabízí, nevlastní potřebná oprávnění apod.)
- oslovování stále stejných subjektů
- často se přehlíží povinnost u ZPŘ zveřejnit ZD na profilu zadavatele, web poskytovatele, který není certifikován je nedostatečný

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců v průběhu zadávacího řízení

Řádné nezveřejnění výzvy

- Často opomíjena povinnost zveřejnění výzvy na profilu zadavatele (§ 38 / 3) u ZPŘ.
- U ostatních typů řízení ISVZUS, TED.
- Nedodržení informační povinnosti (vůči účastníkům, poskytovateli dotace – např. povinnost zaslat ZD předem, pozvání na účast v hodnotící komisi).

Nevyloučení uchazeče při nesplnění kvalifikace

- pokud je nějaká kvalifikace požadována, není možné její nesplnění dodatečně vypustit
- nejsou-li doklady o prokázání kvalifikace vůbec předloženy, nelze vyzvat uchazeče k jejich doplnění

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců v průběhu zadávacího řízení

Nesprávné/Netransparentní hodnocení nabídek

- neměnit či doplňovat hodnotící kritéria či měnit jejich váhu v průběhu hodnocení
- nabídky musejí být hodnoceny podle kritérií zveřejněných v zadávací dokumentaci
- celý proces hodnocení musí být zdokumentován v protokolu z jednání hodnotící komise/zprávě/zápisu.

Nepřípustné složení hodnotící komise

- dodržet min. počet členů
- osoby jmenované do komise nesmí mít přímou vazbu na některého z uchazečů (např. členy dozorčí rady či členy představenstva uchazeče).

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců v průběhu zadávacího řízení

Nedodržení lhůty pro jednotlivá řízení

- počátek lhůty vždy den následující po rozhodné události
- pozor na nepřiměřeně krátké lhůty např. u poskytování ZD, pro podání nabídky nebo dodatečných informací

Nesprávné použití JŘBU

- pro použití JŘBU musí být splněny zákonné podmínky
- ne všechny vícepráce je možné poptat pomocí JŘBU
- ne vždy jsou dodatečně poptávaná plnění kvalifikována jako vícepráce (zadavatel vědět mohl a měl = není vícepráce)

Nejčastější chyby zadavatelů- příjemců po ukončení zadávacího řízení

Změna smlouvy po ukončení zadávacího řízení

- mění-li se smlouva v částech, která byla předmětem hodnocení (např. termín plnění), jedná se o porušení principů

Nedostatečné uchování dokumentace k veřejné zakázce

- není-li uchována dokumentace k zakázce či některé úkony zadavatele nelze prokázat, jedná se o porušení principu transparentnosti

Kontroly a sankce

Důraz na ex- ante kontroly

- Posouzení zdůvodnění- kvalifikace, hodnot. kritéria
- Posoudit dělení zakázek
- Osvěta mezi příjemci, kontroly na místě
- Snaha o větší publicitu zakázek vůči potenciálním dodavatelům.

Zakotvení sankcí do RoPD s ohledem na COCOF –
procenta za každý typ porušení

Kontroly a sankce

Nedodržení postupů zveřejňování (100 %)

Zakázka byla zadána, aniž by byly dodrženy požadavky na zveřejňování uvedené ve směrniciích Společenství o zadávání veřejných zakázek. Jedná se o zjevné nedodržení jedné z podmínek spolufinancování Společenstvím.

Kontroly a sankce

Nedodržení postupů zveřejňování (25 %)

Zakázka byla zadána, aniž by byly dodrženy požadavky na zveřejňování uvedené ve směrniciích Společenství o zadávání veřejných zakázek, nicméně byla dodržena určitá míra zveřejnění, která umožnila hospodářským subjektům umístěným na území jiného členské státu přístup k dotčené zakázce.

Kontroly a sankce

VZ přidělené bez veřejné soutěže při neexistenci krajní naléhavosti či nepředvídané okolnosti (25 - 100 %)

Při zadání hlavní zakázky byly dodrženy směrnice Společenství o zadávání VZ, nicméně následovalo zadání jedné nebo více dodatečných zakázek, při nichž nebyla dodržena ustanovení směrnic o zadávání VZ, zejména ustanovení o použití vyjednávacího řízení bez zveřejnění VZ z důvodu krajní naléhavosti způsobené nepředvídatelnými událostmi nebo v případě přidělení zakázek na dodatečné dodávky, práce nebo služby.

Kontroly a sankce

Dodatečné stavební práce nebo služby překračující mezní hodnoty stanovené směrnicemi, provedené za nepředvídaných okolností (100 % částky překračující 50 % hodnoty původní zakázky)

Při zadání hlavní zakázky byla dodržena ustanovení směrnic Společenství, nicméně následovalo zadání jedné nebo více dodatečných zakázek překračujících hodnotu původní zakázky o více než 50 %.

Kontroly a sankce

Neuvedení všech kritérií pro ověření vhodnosti a výběr účastníků a udělení zakázky v zadávací dokumentaci nebo v oznámení o zakázce (25 % - 5 % podle závažnosti)

Při udělení zakázky byla dodržena pravidla pro zveřejňování stanovená směrnicemi o zadávání veřejných zakázek, ale v zadávací dokumentaci nebo v oznámení o zakázce nebyla uvedena nebo dostatečně popsána všechna kritéria pro ověření vhodnosti a výběr účastníků a/nebo udělení zakázky

Kontroly a sankce

Použití nezákonných kritérií pro udělení zakázky (25 % - 5 % podle závažnosti)

Při udělení zakázky byla použita nezákonná kritéria pro zadání zakázky (například: použití kritéria pro ověření vhodnosti a výběr účastníků ve fázi zadání zakázky, nedodržení kritérií stanovených veřejným zadavatelem v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci nebo nesprávné a/nebo diskriminační použití kritérií pro zadání zakázky).

Kontroly a sankce

**Nezákonná kritéria pro ověření vhodnosti a výběr účastníků a/nebo udělení zakázky stanovená během výběrového řízení
(100 % - 25 % podle závažnosti)**

Případy, kdy některé subjekty byly od podání nabídek odrazeny z důvodu nezákonných omezení stanovených v oznámení o zakázce nebo v příslušné zadávací dokumentaci (například povinnost mít v dané zemi nebo regionu sídlo nebo zástupce, stejně jako stanovení příliš specifických technických norem, které upřednostňují jeden subjekt, nebo požadavek mít zkušenosti v daném regionu atd.)

Kontroly a sankce

**Nedostatečná nebo diskriminační definice předmětu
zakázky
(25 % - 5 % podle závažnosti)**

Zadávací dokumentace nebo oznámení o zakázce obsahuje diskriminační nebo nedostatečný popis (s ohledem na to, aby uchazeči mohli určit předmět zakázky a veřejní zadavatelé zakázku zadat)

Kontroly a sankce

Vyjednávání během výběrového řízení (25 % - 5 % podle závažnosti)

Zakázka byla udělena v otevřeném nebo omezeném řízení, ale veřejný zadavatel s uchazeči během výběrového řízení vyjednával, s výjimkou případů, kdy výhradním cílem těchto jednání bylo vyjasnit nebo doplnit obsah jejich nabídek nebo upřesnit povinnosti zadavatele.

Kontroly a sankce

Snížení hmotného předmětu zakázky

(Částka, která představuje snížení hmotného předmětu plus 25 % konečné hodnoty hmotného předmětu)

Při zadání zakázky byly dodrženy směrnice o zadávání veřejných zakázek, nicméně poté došlo ke snížení hmotného předmětu zakázky, aniž by byla odpovídajícím způsobem snížena hodnota zakázky. (Tato oprava se použije i v případě, že se částka, o níž byl předmět zakázky snížen, použije k provedení dalších prací.)

Kontroly a sankce

Nesprávné použití některých méně podstatných ustanovení

(2 %, 5 % nebo 10 % hodnoty zakázky podle závažnosti nesrovnalosti a/nebo v opakovaných případech)

Při zadání zakázky byla dodržena ustanovení směrnic o zadávání veřejných zakázek, nicméně nebyly dodrženy některé méně podstatné prvky, jako je zveřejnění oznámení o zadání zakázky. Poznámka: Pokud má tento druh nesrovnalosti pouze formální charakter bez případného finančního dopadu, nepoužije se žádná oprava.

Kontroly a sankce

Nedodržení odpovídajícího stupně zveřejnění a transparentnosti

(25 % hodnoty zakázky)

Zakázka byla zadána bez vyhlášení odpovídající veřejné soutěže, což ukazuje na nedodržení zásady transparentnosti

Kontroly a sankce

VZ přidělené bez příslušné veřejné soutěže při neexistenci

(i) krajní naléhavosti způsobené nepředvídatelnými událostmi nebo

(ii) v případě dodatečných prací, a služeb nepředvídaných okolností

(25 % hodnoty zakázky přidělené bez VS)

Hlavní zakázka byla zadána na základě příslušné veřejné soutěže, nicméně následovalo zadání jedné nebo několika dodatečných zakázek bez příslušné veřejné soutěže při neexistenci krajní naléhavosti způsobené nepředvídatelnými událostmi nebo, v případě zakázek na práce a služby, nepředvídanými okolnostmi, které by je odůvodňovaly.

Kontroly a sankce

Použití nezákonných kritérií pro ověření vhodnosti a výběr účastníků a/nebo zadání zakázky
(10 – 5 % hodnoty zakázky)

Použití nezákonných kritérií, která některé uchazeče odradí z důvodu nezákonných omezení stanovených v oznámení o zakázce (například povinnost mít v dané zemi nebo regionu sídlo nebo zástupce, stejně jako stanovení příliš specifických technických norem, které upřednostňují jeden subjekt).

Kontroly a sankce

Porušení zásady rovného zacházení

(10 – 5 % hodnoty zakázky)

Při přidělení zakázek byla dodržena pravidla pro zveřejňování, nicméně postupem při zadání zakázky byla porušena zásada rovného zacházení se subjekty (například pokud veřejný zadavatel vybral zájemce, s nimiž jedná, na základě vlastního rozhodnutí nebo pokud s jedním ze zájemců pozvaných jednání zachází zvýhodněným způsobem).

Kontroly a sankce

Porušení zásady rovného zacházení (10 – 5 % hodnoty zakázky)

Rovné zacházení

ke všem účastníkům stejný přístup, např. všem umožnit prohlídku místa plnění, všechny informovat o nových skutečnostech, dodatečných informacích, atd.

nelze vyzvat jednoho z účastníků
k doplnění a druhého nikoliv v téže věci ap.

Diskuze

Případně písemně na adresu **seminare@mmr.cz**

<http://www.strukturalni-fondy.cz/Jak-na-fondy>